

DISPUTATIO PHYSICA,
METEOROLOGIAM

BREVITER ADUMBRANS;

Quam

JEHOVA ANNUNTE AUXILIO, ACCEDENTE
Suffragio & Approbatione Ampliss. COLL. PHIL.
Academie Aboensis,

P R E S I D E

Praelarissimo acq. Excellentissimo Viro,

DN. M. PETRO HAHN,

Scientiae naturalis Prof. Ord. celeberrimo,

Placido bonorum examini modeste submittit

ABRAHAM L. MELLIIN, Reg. Al.

In Audit. Max. ad diem Martii M. DC. LXXXVI.

Impressa à JOHANNE L. WALLIO, A. T.

Mons. Joh. Wallio.

VIR

Pl. Reverende & præclarissime,

DN. M. LAURENTI
MELLIIN,

Territorii Tweeta Præ-
posite meritissime, Pastor Ecclesia-
rum, qvæ Junecopiæ & in Liungarum
colliguntur, dignissime, Parens o-
mni animi observantia æta-
tem colende.

Vin hasce ingenii
mei primitias, se-
reno ac liberali
aspicias vultu, du-
bitare minime
permittit jucundus paterni amoris
tui favonius; qvo statim ab eo die,
qvo in lucem hanc editus fui,
hunc usque, placide navigavi,
placidiusque eo, quod certius cer-
to mihi perswasum habeo, me
posthac eodem tuo favonio, vo-
lente quoque Deo, ulterius etiam
progredi posse. In debitæ ergo fi-
lialis observantiæ ac gratitudinis
qualecunque pignus, hocce aca-
demicum specimen submisse,

Tibi

Tibi dicatum, ut conservata, pa-
tienti & paterna conniventia sus-
cipias, etiam atque etiam obnixe
obtestor. De cætero, Deum.
O. M. calidissimis invoco preci-
bus, ut velit Pl. Reverend. Geni-
torem, ut hactenus, ita & in po-
sterum robusta conservare vir-
tute! ut in Pylii senis seros vivat
annos! vivat salvus! prosper,
incolumis & in jucunda senectute
semper beatus! Hoc prolixiore
adfectu quam verbis vovet

Pl. Reverendo Dn. Genitori

Obedientissimus
filius,

ABRAHAM L. MELIN,
Auctor & Resp.

Ad
Politissimum ingenio moribusq;
JUVENEM,
DN. ABRAHAM MELLINUM
Smolandum,
Disputaturum, de *Meteoris*, con-
victorem perdilectum:
ABRAAM MELLINUS
avayēam manūlōper
BELLI MANUS, ARMA.
έξερασία:
BELLI felicis ducendi dixeris ARMA,
Bellica nonne MANUS sunt? meli-
ora dabit
Nunc ABRAAM noster MELLINUS mili-
tat, hostem
Barbariem superat: quem juvet ipse
Deus!

*Ita suo ομοχωρίῳ congratulari
voluit*

ENEVALD. SVEN.
Q.G.A.S.S.Th.D.
hodiē RECTOR.

Peregrinie Dni Respondens.

Praeclare & ordine, in eo, à refactum esse arbitror, quod studiis gravioribus, etiam amœna literarum festinas temperare. Scilicet mundi & naturæ quæ in eo sunt contemplatione, quid esse potest svavius? In altioribus habitaculis stellarum ornatus & gloria; in medio, meteorologicarum impressionum miracula; in iñfimo, Telluris miranda schemata curiosa ingenia delectant. Fundat circa se magnes virium suarum sphærā, intra quam admissa ferri effluvia, mox amicè in mutuos amplexus ruunt durissima corpora. Dormit alibi terror Animalium Leo, circa quem dum mœandros pingit volatu leni minimus insectorum culex, truculenta voce, belluarum fortissimo, juxta dissensus leges, imprimis pavorem. Favent omnibus & humanis & brutorum partibus, divisis officiis, plantarum agmina; & singulas quidem operationes benefico vel inimico exhalationum adflatu perficiunt, prout postulat capacitas subjectorum; non tamen *occulta*, ut putant Astrologiæ, Medicinæ, Chimiæ & rerum naturalium, non admodum curiosi, sed insensibili & cuiusq; indoli apto. Ex naturæ instinctu vertunt se quædam herbarum ad solem, aliæ ad Lunam, reliquæ ad alia sidera; Palmas foeminae deperit, ejusq; amore linquit; Cervus dictamum querit, & sic de cæteris.

Cujus

Cujus rei ratio alia esse non potest, quam *lex natura immutabilis*, quam Plato artem Dei appellavit, quæ mundo comæva, hodieque administrat omnia. Cephalica mederi capiti, cardiaca cordi, pulmonaria pulmonibus certum est. At quis unquam ex sensibilibus qualitatis illud cognoscere potuit? nemo profecto mortalium: adhibendæ in consilium ratio, industria, experientia, quæ temporum progressu omnia obscurâ reddunt manifesta. Iam vero quid dicendum de majoribus universitatis globis, cohærent haud dubiè & illa per atmosphærarum & pyrosphærarum conjugia. Supercoelestes aquæ subjectis corporibus beneficium nectar adfundunt: fixarum corona catenatim se unit, viri discordi concordia: Planetary chorus, mito matrimonio omnia beat. Sol vastitate molis in medio gradiens, tantum vibrat ignium jubat, quantum sufficit incandescenti universo; hujus fervorem mitigant Mercurius, Venus, Luna. At Mars & Saturnus venenosum oleum inspirant, quod cursus temperat gratiolum Jovis medicamentum: & hæc sunt perpetua, juxta pericycloseos mandata, in coelesti expanso pacis & belli negotia. Interea nec sua servitia negligit Terrarum orbis, post continuam in pyrophylaciis luctam, in hydrophylaciis pugnam, in aerophylaciis prælia, immensos procedere in sublime jubet atomorum & exhalationum

exercitus, qui jam densantur in nubes; jam
horrent in tonitrua; jam fulminant fulgu-
rant, boant; jam in ventos surgunt, quibus
exagitant aëra, movent maria, purificant
naturæ rerum habitacula. De quibus quo-
niam protrsus benè disputas in hoc laudabili
meteoroologico discursu, Tuis studiis felicia fa-
ta ex animo adprecatur

Qui Te sincerè amas
DAN. ACHRELIUS.

VIRO, JUVENI
Morum civilitate, & elegantiioris literaturæ
laude ornatissimo,

Pereximso & Praestantissimo
DN. ABRAHAM O MELLIN Smol.
Amico & commilitoni meo honorando,
Disputationem de METEORIS edenti,

Naturæ quisquis timari arcana profunda
Niteris excelsæ, vastosq; videre recessus
Discupis; erectos tolles ad sidera vultus.
Luminibus subiecta tuis nec sola revolves.
Infima cum summis oculis animoq; patebunt
Postea, nec fugient pendentia in æthere celso.
Duplicat hinc fructum MELLIN qui pésitat ista,
Eximiā claris laudem progressibus addens.

*Hicce boni ominis causa, lubens utur
festinus, adplaudebam*
DAVID EUNO.

PRÆFATIUNCULA.

Uam concinne sit
extructa elegantissima
hujus mundi
machina, variegata
decorata ornamen-
tis, cernit quibus, qui nō cum noctua cla-
ro meridie oculis est caligine obfusca-
tis: perspicit enim simplicissimam na-
turam elementorum, Ignis, Aeris, A-
quæ, Terræ, ex quibus multijugæ mor-
talibus profluunt utilitates: Perspicit
ætherei Oceani limpidißimam auram,
qua non solum miraculum illud mira-
colorum, Homo, verum & quodvis
animantium genus beneficio respi-
rationes, vivit, floret ac viget:

A

Per-

Perspicis denique sexcentos alios natura op-
matus, ut sunt stellarum micanium globi ;
stupenda magnitudinis Caucois, decun silvarum
quodcunq; gloria hororum mirabilis, vicissi-
tudo meteororum &c. qua omnia aeternam
Dei sapientiam clarissime monstrant, & ad o-
culum ponunt. Quare seniores quoq; Ethni-
ci ex his tam admirandis miraculis aeternam
aliquam mentem esse existimarunt, quod in-
ter alios faciunt Cicero, Plato & Seneca. Ex
his stupendis natura ornatis, sublimem illam
materiam de Meteoris ergo suscepi rimandam,
multo quidam difficiliorem, quam ut a me
excuti possit: quod licet ita sit, queso, ne mi-
teru Candide Lector; pulchrioris enim inge-
nii esse puto, difficultia, qua nobilia sunt, molle
tractare, quam ab ejusmodi animo abjecto
abhorrescere. Si quid ergo fuerit, B. L.
quod in mea Meteorologia, tuo palato mi-
nus arriserit, velut illud favoris ac bene-
volentia tuae pallie obtegere, tecumq; ruminar-
e, quod Homo sim, adeoque humani ni-
bil a me alienum putem. Vale & me-
ris constituis fave ! sit itaque In Nomi-
ne IESU !

CAPUT

CAPUT PRIMUM.

*De Definitione meteorum nominali
& reali, eorumque causis & divi-
sione.*

§. I.

Sicut viatores, qui longum itineris spaciū sibi faciendum suscepérunt, omnia obstacula, ea in primis quae possunt, auferre conantur, magnam alias ipsis remoram injicientia; sic quoq; nos per divinam clementiam, antequam proprius hujus dissertationis realia tacturi simus, summo cum studio in id incumbimus, ut illa quae non solum solent, verum & debent præcedere, a nobis prius pro modulo ingenii tractentur atq; enoden-
tur: a generalibus enim ad specialiora procedere jubet accuratioris methodi ratio, et si quidam illam parum ament, quin verius contemnant, hoc ipso cum sibi, tum præcipue cereæ juventuti male consulentes, quae quam caput imaginem, mox reddere satagit.

Ipsam ergo Meteororum definitionem aggredimur, eamque duplicem, vide licet *nominalem* & *realēm*, quae Græcis ὄνοματολογία & πραγματολογία audit.

§. II.

Nominalis Etymologiæ, homonymiæ atque synonymiæ resolutione absolvitur. Dicitur E. μετεωρος a Præpositione μετ̄ & αἴρω vel ἀἴρω, quod significat *elevō*, *attollo*, vel *suspendo*. Ab aliis vero ab αἰωρέω quod quoque est *suspendo*, inde est αἰωρός sublimis; vel αὐτὸς οὗτος οἰώρας a suspendiculo: *Μετεωρολογία* enim ut plurimum illorum tractat naturam, quæ in profunditate aëris, & locis elevatis eveniunt, ubi quasi in sublimi suspensa sunt, quæ quoq; propter eorum causas, quas fovent occultas & supernas, mortalium animos maxime dubios atq; suspensos reddunt. Quamvis sunt & quædam alia meteora, quæ in terræ cavernis continentur; hanc tamen nostram sententiam & à recentioribus jam dudum comprobatam vix infringere valent, siquidem ex illis tan-

tandem erumpunt & altum petunt. Respectus enim ad potiora aut ad plura fit; sic senatus derivatur à senibus, & tamen non omnes senatores senes sunt. Vide sis Inst. Sperl. p. 889.

§. III.

Meteori vox dupli modo considerari potest, *latus* videlicet & *strictus*; *latus* quando sumitur, venit pro omnibus meteoris, tam pro illis quæ *υποστατικά*, quam quæ *εμφερτά* habent; hoc est, tam pro meteoris revera sic dictis, quam pro apparentibus. In significatione v. *strictus* solum usurpatur pro illis, quæ sunt hypostatica.

§. IV.

Homonymiæ expositionem nunc excipit synonymiæ: Vocant *meteora* latini *impressione*: propterea, quia tum aëri vel vicino elemento impressæ videantur; tum quia in sublimioribus atque elevatis locis variis figuris, formis & coloribus imprimantur. non secus ac ceræ signum sigilli solet imprimi; tum quia animū omniū mortalium in sui ad-

mirationem rapiunt. Alias quoqu di-
cuntur *inflammationes, flamma, ignes cæle-
stes, incensiones, ostenta, tempestates fortuitæ,*
& quæ sunt reliqua.

§. V.

Hicce sic prælibatis, postulat ratio in-
stituti nostri ut *τραγῳαλογιαν* aggre-
diamur & ipsam definitionem Realem;
*Omnis enim, que à ratione suscipitur de oti-
quo re institutio, a definitione proficiet debet,*
ut intelligatur quid sit, de quo disputatur; in
officiis suis testante Cicerone. Sunt ergo
*Meteora effluviorū affectiones, modo in
hac, modo in alia forma et represeñtes.*
Hanc definitionē non nostram sed acu-
tissimi Sperlingii esse ingenue fatemur,
quem quoque multum in hac disserta-
tione imitari volumus, partim propter-
ea, quia nullum aliud, qui definitio-
nes suo definito adæquatores conscri-
pserat, reperimus, partim quia accu-
ratori judicii oculo in reliquis Physi-
ce examinandis occupatus erat. Con-
stat itaque hæc legitimo conceptutam
communi quam distincto, seu ut ab aliis

vocatur, convenientiae & disconvenien-
tiæ; communis sunt effluviorum Affectiones, quem cum omnibus sanioris Philo-
sophiae affeclis obtinemus, ex-
cludentes exinde prorsus meteororum
corporeitatem, hac ratione suffulti;
*Ubi datur forma, non substantialis, sed acci-
dentalis, ibi nullum datur corpus; at in omni-
bus meteoris non substantialis sed accidentalis,*
E. ibi nullum corpus. Majoris connexio-
nenem sic roboramus; forma dat esse rei.
Minor dudum ab adversariis est con-
cessa; Conveniunt enim in hoc omnes,
quod forma meteororum sit acciden-
talis. Quidam inter alia hoc utuntur
tertio, quod meteora sunt corpora
imperfecte mixta subjective & materi-
aliter; verum qualis fit consequentia fa-
tis in apricum venit levissimo hoc ar-
gumento. Si meteora sunt corpora imper-
fecte mixta subjective & materialiter, utiq.
zigredo in corvo & albedo in cygno parti mo-
do dicantur corpora, at falsum consequens &
& antecedens. Et sic, qui eorum affe-
clæ sunt, cum iis accidentia faciunt sub-

stantias, quod absurdum odiosumque in sana Philosophia permanet. Sufficiat E. hæc probatio meteororū, sc. illa non esse corpora imperfæcte mista, sicut haud paucis placet, sed accidentia. Differentiam subsequens causarum enodatio demonstrabit. Sunt ergo causæ quatvor; duæ externæ, *efficiens & finis*, & duæ internæ, *materias vidz. & formas.*

VI.

Causam efficientem meteororum duplum agnoscimus supranaturalem & naturalem. Supranaturalis est causa ille sine causa, ut rerum omnium ita & meteororum, Deus. O. M. quem non solum scriptura Sacra affirmat esse eorundem auctorem, Juxta illud Deut 33. v. 26. Cujus magnificentia discurrunt nubes. Item Exod: 19. v. 16. Cujus potentia audiuntur tonitrua, ac micant fulgura, & nubes densissima operit montes &c. nec non sexcenta alia, quæ Deum omnium rerum primam & universalem

lem causam agnoscunt & statuunt;
 Verum & totus Philosophorum Chorus dicit, & quidem rectissime, Deum
 primum motorem & causam esse, a
 quo unico independenti omnia de-
 pendentia pendent. *Naturalis* duplex est
remota & *propinquus*; *remota* est totius hu-
 jus fabricae vita & anima sol, cum u-
 niverso astrorum influxu; quo magna
 copia vaporum & exhalationum ex
 terra & aqua extrahitur, & in aere ad
 generationem meteororum, diversime.
 de pro diversitate objectorum disponi-
 tur. *Propinquus* est calor & frigus. Ca-
 lor enim aquam & terram pervadit, at-
 tenuat, rarefacit & resolvit in halitus,
 quos deinde ratione levitatis in altum
 effert, quae calorem & raritatem comi-
 tatur. Frigus elevatos istos halitus
 condensat, & in guttularum descensu
 constringit, coarctat & congelat.

S. VII.

Dari & alia meteora quae non sunt
 naturalia, contestantur non solum Hi-
 storiæ veteres & experientia, verum

& P. m. D. Doct: Luth: cum dicit: Ali-
quando Deus ter optimus Max: præ-
ter consuetum modum multa movet,
multa excitat, insolitorum & singulo-
rum casuum prænuncia: aliquando
etiam ipse Diabolus ex permisso cun-
cipotentis varia in aëre spectra pro-
ducit, & conatur iisdem homines fæ-
pius decipere: aërem meteororum
præcipuum turbat domicilium: dra-
conis volantis specie oppido delecta-
tur: Igni fatuo & fulminibus sese ad-
miscet, ut Dei permisso homines a via
seductos terrendo & in loca periculu-
sa deturbando lædat, conjuratis suis
fucatas divitias afferat, lac, frumen-
tum & alia exspuat, pro auro & ar-
gento carbones deportat. Et quid ma-
gis efficere potest spiritus ille malus,
Deo permittente, satis lucide patet ex
historia Jobi. De ventis, quoq; quos
sagæ lappones divendere solent, legi
potest Olaus Magnus lib. 3. Cap. 15.

§. VIII.

Hæc jam dicta funto de causa meteororum efficiente, sequitur nunc secunda, nempe *materia*; quæ, siquidem de hac apud auctores varios variarum sententiarum divertia reperiuntur, quorundam tantum opinionem, ut exinde percipiamus, quam vana sint adversariorum cerebri in illa re figmenta, adducere lubet. Theophrasti Paracelsi hæc de materia meteororum sententia est: meteororum materiam nullam aliam agnoscimus, quam sulphur, salēm & liquorem, hoc est, mercurium seu argentum vivum, productam, non à terra aliisve sublunari bus, sed à stellis, quas ajmus esse arbores firmamenti, producentes ista tria, iisque mediantibus, meteora varia, non sicut ac Arbores terræ producunt suos fructus. Plato nullam aliam nisi solum vaporem agnoscit, cui quoque adhærent Bodinus in suo Theatro, & quidam alii. Aquam resolvi in vapores, nec non cæteros liquores, satis cui-

vis in proposito est : Tempore enim æstivali diminui lacus, mare, ollasq; opertas evacuari cernimus : at positio unius, non est exclusio alterius ; posito hoc, quod vapores extrahuntur ex aqua, non tamen ex inde licet concludere, terram nulos relaxare halitus ; fumus enim & atomi igneæ è terrâ sulphurea sunt, materiam quoq; meteoris subministrant ; ergo firmo vix nititur talo hujus auctoris assertio. Peripateticis, si materiam meteororum vaporem & exhalationem universaliter intelligant, adeo ut ex ipsis quorumvis humidorum & siccorum effluvia fiunt toto annuimus capite. Quam autem vana fit Paracelsi opinio, quilibet, nisi lippus sit, facile videre potest.

§. IX.

Prolatis sic in medium adversariorum nostrorum sententiis, quorundam sc. in omnium enim enumerandis, in immensum cresceret hoc opusculum, quod nec postulat instituti nostri ratio. Per placet itaque hic su-

per

per hac re nostrū inferre suffragium. Materiam ex qua nullū agnoscit Meteoron, tum enim foveret formam substantialē, quod dudum est explosum; in qua tamen sunt effluvia, tam simplicia quam mixta; unde illis, qui afferunt cometas, galaxiam, mare & aquas, meteora esse, haud suffragamur, cum sint substantiae corporeæ materiam habentes propriè sic dictam; deinde cum sit perpetua galaxia, & eandem servet a terra distantiam, & per totum universi ambitum videatur, meteoron dici non potest; parili modo probamus de mari & aquis fontanis.

§. X.

Obiter in præcedentibus, meteorum materiæ facta est mentio, nunc vero *forso* explicanda venit, quæ si quidem autores de ea ferē in hoc uno conveniunt, sc. illam esse accidentalem, nihil ergo illa facessit nobis negotii:unicum tantum exemplum in medium afferre placet, quod habet excell: Sperling: in suis institutionibus Pag: 895.

Unicum

Unicum quis pensitet vaporem, & hunc secundum variam accidentium dispositionem varia repræsentare meteora spe&tabit. Copia majori e terra cum egreditur, inque aëris infima parte subsistit, nebulam parit. Idem cum assurgit altius mediasque aëris occupat sedes, nubem gignit. Idem loci frigiditate condensatus pluvias offert. Idem guttularum descensu frigore constrictus grandinem exhibet. Et de vapore quod dictum, de fumo etiam aliisq; effluviis intelligendum. Qualis hic quæso formæ substantia? quid meteoris hisce suum largitur esse, num substantia an accidens? subjecta removeas, quæ tot obnoxia sunt impressionibus, & præter accidentia nihil habebis.

§. XI.

Nunc seqvitur causa meteororum finalis, quam duplē dicimus esse ultimam sc. & intermedium; ultima est gloria Dei; intermedia, est varia, sc. nuncia tempestatum, terror impiorum, aëris purgatio &c.

§. XII.

§. XII.

Data sic definitione eorumq; cau-
sis, ipsam divisionem videamus: di-
viduntur ergo meteora in *Hypostatica* &
emphatica; *Hypostatica* sunt, quæ eam, qua
prodeunt, faciem obtinent realem. illæ
iterum dividuntur in *ignita*, *aqua* & *spi-
rituosa*. Nos brevitati studentes, con-
ferimus nos ad partem meteororum
specialem, & in primis ad meteora *i-
gnita*.

CAPUT SECUNDUM,

De ignitis.

§. I.

Primum locum sibi vendicat inter
meteora ignita, *ignifatuus*, sic dictus,
quia homines sæpe numero ludit,
eosque a viis in tesquas & latebras
sylvarum seducit, quem dicimus can-
delæ errantis hoc illucq; speciem re-
præsentare. Gignitur hoc meteoron
præcipue in locis suppicio destinatis,
cœmiteriis, macellis, alibi que ubi vi-
scosior

Scosior succus, & pingvior expiratur; qui sursum pergens variis modis flam-mam concipere solet. Formam ex-terna illa refert figura. Hominem se insequentem fugere, a se discedentem infectari videtur, idque propterea, quia haer ab homine pellitur.

§. II.

Ignis lambens est meteorum equo-rum jubis, hominum vestimentis ac ca-pillis, aliisq; sine noxa adhærens. Hic ignis qvando navium antennis seu ma-lis adhærescit, nautis conspicitur por-tentosus. Si geminus videtur, tum prosperam ac lætam ipsis denunciat navigationem, & dicitur ab iis Castor & Pollux, qui Jovis gemelli, mare tu-tum a piratis facturi sint; si vero unus, tum illum Helenam vocant, non mi-nus infelicem quam Helenam Græciæ. Sed hæc meram gentilem redolent superstitutionem. Materiam huic sup-peditat (dum naturalis subest causa) subtilior pinguedo, quæ vel solo motu accendi potest.

§. III.

§. III.

Meteorum illud quod Draconis volantis speciem refert, *Draconem volantem* vocant; partes enim extremas foveat subtiliores, & medias densiores, & juxta hanc dispositionem partium accessus, figuram ignei serpentis exhibet, qui quoqu in media aëris regione nascitur, & interdum etiam caminis & rectis adhæret. Signum esse credunt Pestilentiae & morborum, quia aërem multis exhalationibus infectum esse oportet, ut tantæ molis generentur meteora. Vid: lib: cont: mund: Præclariss: Dn.M.Dan: Achrelii.

§. IV.

Fulmen dicitur id, quod intra nubes detentum, & ab iis per aërem vio- lenter in terram detruditur. Ad hu- jus causas varia interpretatione curam distinxerunt scientiæ naturalis Profes- sores, quorum sententias alto silentio involvere magis consultū ducimus, quā capiti nostro totum superfundere Ocea- num. Unicam tamen Excell: Sperl: lu-

bet nobis proferre opinionem, qui tales causas ex doctrina chymicorum docet, & admodum erudite. Sulphurea vero effluvia nitrosis permista, rem facile dant expeditam. Sulphurflammam concipit, à qua abhorret nitrum, fuga-que strepitum edit. Conjuncta ista effluvia tam diu se invicem tolerant, quandiu sulphur non accendirur. Fa-cta vero inflammatione mox sequitur fragor & violenta ignium ejectio. Fra-
gor ex subita äeris percussione, Igni-
um ejectio ex pugna. Inst: Phys. pag. 923.
quam assertionem admodum ortho-
doxam esse, nobis persuademus & sic
nec Bodini nec Arist: opinio hac in re
magis acceptanda.

§. V.

Qui vero solam ~~æritatem~~ Cau-
sam hujus agnoscunt, ut & aliorum me-
teororum, minus mihi sobrie philo-
phari videntur: dicunt illam esse talem,
quæ contrariam qualitatem ab alia qua-
litate circumdatam, sic in angustum
comprimit, ut obfessa fiat potentior,
& in

& in actum erumpat. vid: Scarph: Phys.
 recog: exemplum nobis sit a parte il-
 lorum fulmen; Calor obsefus in nube
 per ~~avt: wespis: aon~~ frigoris potentior eva-
 dit, & inflammam & tonitru erumpit;
 sed qualis consequentia? nunc lubet
 quærere; calor iste, qui putatur intendi,
 aut auget se ipsum, aut incrementum
 capit a frigore? si calor seipsum au-
 get, tum profecto hoc sibi subministrat,
 quo prorsus deſtituitur, & agens & pa-
 tiens effet; si gradus suos per ~~avt: wespis:~~
~~aon~~ frigoris habet, tum absurdum fo-
 ret dicere, naturam esse sui conserva-
 tricem, & sanæ rationi congruum, ho-
 stem hosti opem ferre, qui magis hac
 de re scire cupit, potest consulere ſæ-
 pe nominatum Exc: Sperl: & suffici-
 at hoc esse cauſam hujus meteori, ſci-
 licet quod naturalenitri cum ſulphure
 & igne eſt diſſidium, & tamdiu hæcce
 contraria inter ſe tolerari poſſe, quam-
 diuflammam non concipit ſulphur, ſed
 quam primum hoc accenſum fuerit,

tum fuga nitri , ingentem strepitum
atque bombum edit, non secus ac sole-
mus videre in bombardis pulvere py-
rio oneratis.

§. VI.

Tria apud Senecam inveniuntur
fulminū genera. L.2. cap:40. scil. fulmi-
nū genera sunt illa, quod terebrat, quod
discutit, quod urit. Quod terebrat, sub-
tile est & flammeum, cui per angustissi-
mum fuga est, ob sinceram & puram
flammæ tenuitatem ; Qvod dissipat,
conglobatum est, & habet admixtam
vim spiritus coacti & procellosi. Ter-
tium illud genus, quod urit, multum
terreni habet, & igneū magis est quam
flammeum. Itaque relinquit magnas
ignium notas quæ percussis inhæreant.
Unde quoq; versus.

Scinditq; uritq; & lōgo secat äera hiatu.

§. VII.

(a) Terebranti hoc fulmine, li-
quescit gladius illæsa vagina , salvo
marsupio mollescit argentum, vinum
turbatur

turbatur innoxio dolio , & hujus rei causa nulla alia est, nisi ipsa subtilitas, quemadmodum si manum velles in ignem ingerere, ac citissime illam retrahere, tum ignis fervorem non sentis , quia tamdiu manus in igne non manserat, ut posset aliquem stimulum doloris ab igne capere ; Rara enim, porosa accedentia sine noxa vel minima perrumpit, dura vero & obfistentia laedit atque destruit. (β) Discutientis fulminis vi, quod glomeratum est, prosternuntur ingentis molis atque altitudinis turres, in plures scinduntur particulas qvercus, aliaq; & si duriora sint durissimis, disrumpuntur, mutilantur. (γ.) Urens illud fulmen, non sic dictum, quasi solum urat ; nullum enim fulmen sine igne venit, sed quia certa ardoris vestigia in rebus sublunaribus relinquit; hoc enim, non solum tuguria pauperum, verum & palatia divitium infuscantur ac delentur, adeo ut nihil nisi ipsi cineres remanere solent, & magis cæteris igneum est & sulphureum.

§. VIII.

Terrificum hoc justitiæ divinæ celum tres solent sequi pedisequi, quorum primus est *Tonitrua*, quod est sonus in nube à concursu effluvii sulphurei & nitroſi excitatus. Duplicem hoc sonat ſonum, gravem & acutum; Gravis ille oritur ex spiritu sulphureo, nitroſo, crasso, qui aëra intra nubes concluſum, exitum quærentem cogit, & aër denique, huc illucque in concavis earum partibus volutatur; inde fit murmur, ſonus raucus, continuus ac æqualis. Acutum ſonum cauſatur subtiliſſimus ac rapidiſſimus ille ſpiritus, nubibus incluſus, qui cum exitum acceperit, mox aëra frangit, terribiliſſimumq[ue] edit fragorem, non ſecus ac facit pannus, ſi iþfum violentius abrumpas, aut ſi aër in folle præcluſus, dum vehementius ejicitur, ſonum acutum edit. Sed interea hoc notamus, quod Tonitrua audiri poſſunt cœlo fereno & fine nubibus, non ſolum ex ſpiritu incluſo,

incluso, qui exitum quærit, sed etiam ex
æris celerrima fractione.

§. IX.

Fulgur est flammæ micatio, ab ef-
fluiis sulphureis accensis orta, lumen
de se spargens, lateque tractum terre-
num illustrans. Fulgura longe prius
videntur quam audiuntur tonitrua, in-
gentes mortalium terrores; Ratio hæc
est, quia visus est sensus celerior percipiendi, & multum auditum antecellit.
Interdum hoc auditur sine tonitru, &
causa est copiosa illa materia sulphurea,
aliquando vero cum tonitru, & tum
conjuncta sunt sulphur & nitrum. Ve-
rum enim vero, hoc et si descendit, gra-
ve tamen dici non potest, secundum
adversariorum argumentum in forma
syllogistica sic sonans: O. quod ten-
dit deorsum, est grave; fulgur tendit
deorsum, E. fulgur est grave. Sed R.
ad majorem Propositionem, illam sic
limitando, O. quod naturaliter deor-
sum tendit, illud est grave, sed sub hac
limitatione corruit minor; nam ful-

gur non natura hoc facit, sed pellentis
externi impetu, qui omnino est ipse
äer.

§. X.

Nunc sequitur tertius terribilis fulminis pedisequus, *lapus fulminans* dictus, qui est corpus durum & solidum in nubibus generatum, & cum frigore in terram delapsum. Hic in nubibus spiritu lapidifico praesente gignitur, & in terram cum impetu fulmen comitatur; corpus habet durum, figuram diversam coloremq; ferreum. Haec de precipuis signitis simplicissime obiterq; attigisse sufficiat, sequitur ergo:

CAPUT TERRIUM,

De Meteoris aqueis.

§. I.

Meteororum ignitorum explicatione sic declarata, jubet ratio ordinis, ut, quantum valuerint nostri ingenii vires, de aqueis agamus, quæ ex effluviis aqueis oriuntur: maximè inter haec præcipua sunt *nubes*, quæ est meteorum aqueum ex effluviis ad medi-

medium aëris regionem delatis genitum, & pro ventorum varietate variè agitatum. Vapores, qui virtute solari extrahuntur, frigore mediæ aëris regionis condensantur, ibique quasi conge lati pendent, partim ex levitate sui ipsius, partim ex potentia Divina, ex qua omnia sunt, durant, ac perennant. Distantiam earum quod attinet, tunc salvo judicio mathematicorum, dici mus illam esse variam ac inæqualem; Dantur enim nubes quædam leves, quædam v. leviores, & hæ minus, illæ magis sursum se volventes. Deinde dum Sol Capricornum ingreditur, humili ores frigoris ob vehementiam sunt, dum v. ad cancri signum inclinat, altiores sunt, & deniq; dum libram & arietem salutat (temperatores n. sunt tunc temporis qualitates illæ, sc. calor & frigus) medium occupant locum. Videtur tamen multis hoc absurdum esse, dicere nubes tantā habere levitatē, adeo ut possint seipsas in altum elevare, ac ibi se tenere, quibus ita secun-

dum ingenii nostri modulum responderemus haud dubitamus: diximus supra hoc fieri, partim ex potentia Dei, partim ex nativa suæ ipsius levitate; de hac aliquid statuere, fori nostri non est, illam vero esse ex atomis igneis ingenue fatemur, quæ quoq; atomi non solum se ipsas, verum & aqueas sustentat; his autem dissipatis, mox congregant se aqueæ, & inde est pluvia. Dividitur hæc in fæcundam & sterilem; fæcunda colorem de se spargit nigrum, & pluviam sine dubio parit, sterilis v. est alba; magis ignea & aërea, quam aquæa. §. II.

Pluvia est meteorum aqueum enube in aqua guttatim resoluta genitum. Hæc dum decidit, figuram sphæricam affectat, hocq; ab innato naturæ instinctu; natura n. est conservatrix sui, eā ob causā se vertit in orbē, ut ab aëris injuria aliave pernicie obfistentis corporis se defēdat ac tueatur. Deinde v. prout guttularū crassitie, & dēsitate, frequentia & impetu variat, ita quoq; varia dicitur pluvia;

pluvia; quando enim guttulae exiguae rarioresq; terram petunt, tum *silicidii* nomine venit; cum vero paulo majores celeriq; cursu decidunt, cumq; aliquo susurro, *imber* dicitur; Deniq; autem cum grandiores cadunt cum magna vehementia, *nimbus* est.

§. III.

Interdum etiam tanta siccitate punit Deus terram ob delicta mortalium, ut omnia flacceant & marcescant, & quamvis adhuc manet reliqua fluvialis illa aqua, nihil tamen illa respectu pluvialis facit ad rem, quod satis clare nobis declarat experientia, omnium Rerum magistra. Dum vero gratissimus decidit imber, *adolescent flores, reviviscunt herbae, cunctaque revirescunt.* Pluvia enim hæc pinguis est, ac omnibus fructibus jucunda, dum solis calore ab locis pinguedine copiosis extrahitur; agris quoq; & hortis pinguedo utilissima est. Datur præterea alia pluvia, quæ non naturalis sed supranaturalis est ut Jof. 10. 1L Misit Deus lapides de cælo

cælo &c. & Anno 1501. depluerunt in Germania & in Belgio, rubræ cruces in vestes etiam cistis inclusas, imo corpora ipsa & cutem hominum signarunt. Quid ergo dicendū de illa pluvia, qvæ proxime præterlapsi Annī ipsa Dominica Trinit. decidebat, præsertim hic Aboë? ante annos vero quatvor, & quod excurrit ipso itidem S. S. Trin. die tota ferme hæc civitas horribili incendio deleta fuit: sc. statuunt quidam hac in re causam esse subitum frigus; at qvā vere, ipsi viderint; satius est in causa prima acqviescere, qvæ hominum peccata justissimis solet ulcisci pœnis.

§. IV.

Signa quæ solent præire pluviā, hæc sunt: 1. Sol dum in spisso nimbo occidit. 2. Rubedo apparet tempore matutino. 3. Radii solares acriter pungentes. 4. Luna pallida ac livida & nigrescens. 5. Sues stramina in ore portantes & ad stabulum properantes & per plurima alia, vid: Exc: Sperl: qui quoq; ita dicit *Quædam sunt vera, nonnulla vero fabulosa.*

§. V.

§. V.

Nunc *nivà* qvidditatem lubet a-spicere , quam dicimus esse Meteo-rum aqueum, ē nube anteqvam in plu-vias resolvatur, natum, instar lanæ mol-lioris terram perentem. Hæc nihil aliud est, quam minutiores partes nu-bis , quæ quando à frigore constringuntur, in modum lanæ carminatæ se convertunt, figuram referentes sexan-gulam. Causam hujus figuræ si quis scire cupit, tum ipsi melius est, cum doctiss: mirari potentiam omnipoten-tissimi, quam illarum demonstrationes in medium proferre. Qui in cacumi-nibus montis solent sedere, perspiciunt ibi ningere, in convallibus sive locis hu-milioribus pluere; ab nulla alia causa hoc fluit , nisi quod nix dum proprius terram venit liquida fit ob infimæ aëris regionis caliditatem. Splendor e-jus ab aqua est; non parum enim par-ticipat de luce & lumine, quemadmo-dum glacies in partes minutiores con-tusa. Vid.Synop: Sperl: pag: 176. Albe-do à

30
do a. ex frigore, frigus albedinem efficit, cum agit in humidum, quem admodum videmus tempore hyemali rusticorum barbas ac crines albos esse, dum diu extra domos atque turguria sua manent.

§. IV.

Sunt quoq; alia meteora aquea, quæ nihil novi secum afferunt, ut *nebula*, *ros*, *pruina*; Eadem enim est generatio nebulae, quæ nubis, roris quæ pluviæ, & pruinæ quæ nivis: verum in hoc differunt, quod nubes, pluvia & nix in media æris regione generantur, sed hæc in infima. Plura quidem merito deberemus de meteororum horum explicatione dicere, verum intenti in brevitatem, hisce supersedemus.

CAPUT QUARTUM.

De meteoris spirituosis.

§. I.

HAec tenus aqueorum meteororum naturam indagavimus, nunc sequitur spirituorum, *qua ex effluviis*

effluviis spirituosis ac flatuosis oriuntur. Suntque duplia, veluti *Terra motus*, & *venustus Terra motus*, est meteorum spirituosum, ex effluvio flatuoso, terræ cavernis præter naturam inclusum, exitum cum impetu quærente, genitum. Quidam statuunt motum terræ a fluctibus fieri aquarum, quod testatur Fromondus; verum subterraneā aquarum fluctuationem tantæ concussioni parem esse strenue negamus; siquidem hæc pedetentim terram diminuit, quod videre est apud loca maritima: terram enim exedit & sibi magis magisq; locum quærerit, unde talis mugitus dari nequit. Nec ab ipsa terra, quoniam hæc patitur, non agit. Sed provenithic à solo spiritu terræ visceribus coercito, qui huc ac illuc discurrit, exitum magno cum impetu quærens.

§. II.

Terræ motus dupliciter dividitur, in *simplicem* & *compositum*: Hic vero in *tremorem* & *pulsum*; *Tremore* agitantur latera terræ, unde ruinam haud minimam sentiunt ædificia, templa arces &c. *Pulsus* vero agitatur terræ fundus, qui sursum ac deorsum movetur, & intumescens assurgit, ingenti hiatu dehiscit, ut profunda videatur vorago. *Compositus* est cum terra non uno modo movetur, sed ob contrarios effluviorum impetus percutitur in longum & latum. Tali terræ motu, Deo laus! hæc nostra septentrionalis non afficitur regio, siquidem est magis cæteris arenosa & in hac exitus spiritibus ubique patet. Differt terræ motus a vento, quatenus hic pro subjecto Terram habet, ille vero in æere dominatur, & extra terram est. Tonitrua, fulgura & terræ motus, non minus ars quam natura præstat. Unde Scalig: inquit Exercit; 99. Sect: i. Pace tua dicam Jupiter, fulmina nostra sunt terribiliora quis,

tuis, age, coge nubes, ut tonare queas: nos etiam te tranquillo iratum regnum facimus. Etiam Johan. Craffotius in Phys: Compendio pag. 489. Actis sub terra cuniculis insperso pulvere nitroso, igne addito, aperiuntur montes, subruuntur urbes, evertuntur moenia, lacerantur turrets, sternuntur aedificia, enecantur virorum trementium manus, lacerantur propugnacula, summa imis miscentur.

§. IV.

Ventus est meteorum spirituoso ex effluvio flatuoso e globo terreno egresso ortum, quod ascendere laborans reprimitur, & in obliquum retractorvetur, cumque impetu per aerem ruit. Stupet mens, horret animus, cum hujus naturae absconditum penetrare contemplatur; unde Salvator Nicodemus: spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, sed nescis unde venit, & quo vadat. Interim tamen dicimus, illos esse ex effluviis flatuosis peculiari astrorum influxu eductos. Divi-

C

dun-

duntur hi primo in quatvor cardinales; in *subsolanum*, qui ab oriente spirat, *Zephyrum*, qui ab occidente, *Austrum*, qui à meridie, & qui a septentrione, *Aquilonem*. Secundo in *collaterales*, qui his ad latera adjunguntur, ut sunt *Cæcas*, *Eurus*, *Euronotus*, *Boreas*. Tertio in *stator* five *anniversarios*, quod singulis annis circa idem tempus redeunt, ut sunt *Chelidonias* temporibus vernis spirantes, & *Ethesia*, qui biduo post exortum stellæ canicularis quadraginta diebus jucundissimo flatu spirare & æstatem frangere solent. Quarto in *erraticos* seu *subitaneos*, qui undiquaque oberrant, ac cum impetu ruunt; Tales sunt *Typhon* seu *turbo*, qui per äera absque aliqua circumrotatione subito prorumpit, illumque obscurat, nec non pluviarum futurarum significator est. *Enephias* in varios torsus gyros, vehemens ac repentinus est, obvia quæque corripit ac pessundat. *Exhidiæ* vero vehementissimus è nubibus cum grande fine sive imbre profiliens, omnia ipsi obvia prostraturus.

CAP.

CAPUT ULTIMUM,

De *Emphaticis.*

§. I.

Nunc D. O. M. laus gloriaq; semipiterna! nostra cymbula in vasto hoc oceano Meteorologico navingantes tantum itineris fecimus, ut littus oculis nostris se offert, & quo propius ad continentem pervenerimus, eò fortius citiusq; desiderio ejus tacti remigare placet. *Meteora Emphatica* sunt quæ faciem, qua apparent, non obtinent realem. Simile enim non est idem; & mendax similitudo non est res ipsa, sæpè quoq; fallunt homines apparentia hæcce meteora seu simulacra; Eujusmodi sunt *Irus*, quæ in & a guttulis aqueis ex radiorum solis oppositi receptione, fractione & refractione genitum, arcum varicolorem oculis spectantium exhibet. Duplex *Irus* datur; *solaris* scil. & *lunari*. Hi arcus non immediate sive primariô à nube sunt, sed secundariô, nimirum quando nubes in

bes in guttulas resoluta est; hæ guttu-
læ, solares radios cum directè sunt op-
positi, recipiunt, & radii fracti ac re-
fracti mirabilem iridis varietatem ef-
ficiunt. Nec omnibus unus est, qui
libet enim habet suum, unde tot sunt
pictæ in nube irides, quot oculi sunt,
cui illam aspicere placet. Causa hæc
est, quia radii qui sunt in hujus oculo,
non possint esse in tuo, & si quis ab i-
ride aliquot passibus retrocedat, mox
aliam reperiatur, si saltaverit vel cucur-
rerit, saltare & currere videbit, non
tamen eandem sed prorsus aliam iri-
dem. Tres in iride reperiuntur co-
lores principales, primus, qui consistit
in ejus summitate, puniceus dicitur;
secundus viridis, tertius cæruleus.
Non ob solem & nubem, sed ob guttu-
las & solem, hi proveniunt colores;
sublatis enim guttulis quæ colorem re-
cipiunt, tollitur mox ipse color. De
iridis coloribus pulchre sic cantat
Poëta:

Carulcus

*Cæruleus tibi diluvium pronunciat oculum:
Funiceus summum signat adesse diem;
Verum qui viridis mediū color ambulet orbe,
In Paradisiacis gaudia signat agris.*

§. II.

Solet quoque in choro Philosophorum disceptari, Num iris ante diluvium fuerit? Resp. illam naturaliter, et si non Politice adfuisse: positis enim causis, & non impeditis, ponitur effectus; fuit enim ante diluvium sol, nubes, & oculi, E. quoque iris. Sed infers, quod Deus tum primum iridem produxit, cum Noacho dixerat, illam esse signum non futuri amplius generalis orbis diluvii; Gen.9.13. *Arcum meum ponam in nubibus & erit signum fæderis inter me & terram* Iterum Resp. aliud est res ipsa, aliud rei officium. Res ipsa scil. iris erat ante diluvium, et si non ipsius officium; sic qvia hodiè in numerum studiosorum receptus es, idcirkō quoq; hodie primum natus; absurdam hanc consequentiam parili modo applicare possum iridi. Adhuc Inst: potuit tamen

men Deus omnipotentia sua divina illis causis esse impedimento; siqvidem præsciverat se velle iridem fore signū fœderis inter se & terram. Tum respondetur quod unico iētu detruncata est illa instantia; A posse, ad esse non valet consequentia; Recte quoq; Danæus ad communem hanc objectiōnem respondet: Non satis firmo, inquit, nituntur talo, qui sic concludunt; nec meliori, quam si quis boves ante sacrificia lege Mosis præcepta, vel aquam ante Baptismum non fuisse colligat, vel panem ante institutam a Domino nostro JEsu Christo sacrosanctam cænam: quoniā tum illa pro signis à Deo sunt constituta & data. Qvæ tamen fuerunt jam res naturales antequam a Christo nobis in signa sacra instituerentur. Ego vero ex eo contrariam potius sententiam confirmo, Iridem quidem & arcum illum cælestem prius in rerum natura extitisse: demum a. post aquarum inundationem & Noæ tempore fuisse propositum a Deo, homini-

minibus in signum perpetuæ pluviarum moderationis & coercitionis futuræ. Nuncia putatur esse pluviarum, hæc apparentium meteororum Regina, eatenus quia extra omnem dubitationis aleam pluviam promittat ferme certissimam. Universaliter tamen id verum esse, experientia omnium rerum magistra facile negare potest, arcum enim cælestem non minus sereni quam pluviosi seqvuntur dies; et si nubes manet rorida, aquaque intumescit, illa tamen potest mox fieri aëris tempesties, ut nubem illam accidente calore in auras resolvere possit, & concretione hac dissipata, mirum non videtur, si serenum post iridem seqvitur cœlum. Unde satis patet ipsam aëris temperiem cum iride pluvias ac imbræ efficere posse. Tempus, quo conspici solet, est ver ac autumnus, vaporosum enim aërem & radios solis aut lunæ splendide illustrantes desiderat. Significatio divina est, mundum ulterius non periturum aqua.

Reliqua sidera, quare tales arcus non efficiunt, fit partim ob loci magnam intercedinem, partim ob lucem, quam fovent sole & luna debiliorem; & quod dictum simpliciter fuit de arcu solari, dici quoque potest de lunari.

§. III.

Parelius est meteorum emphaticum, ex solis specie, recepta in nube æquali, splendida & continua genitum, ut duo vel tres soles in aëre videantur. Requiritur ad hujus meteori ortum, ut nubes soli ad latus posita sit immobilis, si enim dissiparetur, nulla imagine ob festinationem potest ornari; deinde erit æqualis, inæqualis enim uniformem imaginem & planissimam recipere non potest; si obscura nubes fuerit, speciem Solis vix capere aut reflectere possit. Erit E. nubes æqualis, clara ac immobilis. Locus ejus non in siderum vicinitate est, sed in aëre non procul a terra. Parili modo *Paraselenæ*, sed tantum in hoc differunt, quatenus hic solis, illa lunæ imago

mago est. Finis horum est prænun-
ciare tempestates, morbos, dissidia ac
bella, nec non Principum ruinam ac
decessum.

§. IV.

Halo est meteorum emphaticum,
ex radiis solis, lunæ, aut alterius stel-
læ majoris genitum, ut corona circa
solem, lunam aut aliam clariorem stel-
lam appareat. Dicitur alias area; sub
luna frequentius apparet hoc meteo-
rum, quam sub sole; Sol enim halitus
coagmentandos dissipat, adeo ut non
facile Halo videri potest, si meteo-
rum hoc magis magisq; densum sit, plu-
viam designat, si vero dissipatur, ven-
torum prænuncium est, quod quidam
summæ eruditionis observarunt Phy-
sici.

§. V.

Virga in nube aquosa & dissimili-
ter rara, ex radiorum solis ad latus
collocati receptione & reflexione ge-
nitæ lineas perpendiculares repræsen-
tant; Hæ si tempore matutino conspi-
ciuntur, pluviarum copiam designant;

si vero vespertino, futuri diei serenitatem denotant.

§. VI.

Chasma cœli dehiscentis formam præbet, ex effluvio sulphureo in aërem elevato genitum. Significat ventos & serenum cœlum depulsis nebulis. Virg. Lib. 9. Æneid. *Unde bactam clara repente Tempestas? video medium discedere cœlum.*

§. VII.

Stella cadens est meteorum Emphaticum ex effluvio superne accenso genitum, ob loci frigiditatem deorsum detrusa, Stellæ è cœlo cadentis imaginem offerens. Generatur hoc meteoron in aëre sereno nullis impuritatibus obnoxio, præcipue circa primordium auroræ. Sunt nonnulli qui somniant, cuique homini propriam Stellam esse attributam, & cum ad terram ceciderit stella, tum mox se præsens sistit ultima ejusdem hora. Sed minus firmo nititur fundamento hoc somnium; quia si ita esset, tum dudum suis

suis candelis privatum esset stellarum
domicilium, & quid magis? unica stel-
la, sua magnitudine totam superat ter-
ram. §. VIII.

Colores nubium e diversa solis alio-
rumque astrorum illuminatione, vari-
as sortiuntur colores. Cum nubes
sit densa & crassa, nigram exhibet for-
mam, cum rara ac dissipata fuerit, alba
est, aquosaque viridis manet, & deni-
que cum fumosa ac vaporosa est, rube-
dine afficitur. Huc referuntur, *rubedo*
matutina & *vespertina*, quæ nihil aliud
sunt, quam nubium colores. Matuti-
na significat pluviam seu ventum, quia
vapores cum sole elevati in ejusmodi
resolvuntur. Vespertina vero serenit-
atem diei sequentis promittit, quia ob
nocturum frigus in rorem tum abeunt
nubes: Et hic dissertationis no-
stræ clausula esto.

Gloria sit Patri, sit Nato Gloria Sancto,
Gloria spiritui, Triadi sit gloria Sacra!

IN

IN JUVENEM-VIRUM,
Cum literarum & virtutum laude, sum Na-
talium decore conspicuum;

DN. ABRAHAMUM L. MELLIIN,
Fautorem & ὁμοχώριον honoratissimū,

ODE SAPPHICA.

UT suo findens colit usque terram
Vomere, & illam serit atque purgat,
Rusticus sperans alimenta, rastri
Pondere duro:

Utque perquirens spatiola tesqva,
Et nemus totum penetrans, rapaces
Hinc lupos arcet; timet ac repellit
Læstrygonasque:
Navigans vento ut tumidique ponti
Fluctibus sœvis, fluitat per undas;
Sperat at demum patrias recurrat
Salvus in oras:

Sic volens Musis animo litare,
Multa perdiscat mala devorata:
Nec retardetur, modo si recurrent
Sæpè pericla:

Hæ levabuntur siquidem inde curæ,
Cum recens munus varium laborem
Ante suscepsum decorat, refertque:
Otia tandem.

Sic repræsentas Patriasque laudes
Diligens, æquos benè sumis ausus;

Invi-

Invidi spernens vapidum doloris
Omen & iustum.

Laureum Musæ capiti ligatum
Tunc dabunt sertum, viridem corollam;
Cum revertetur superum perennis
Ille brabeutes.

Perge doctrinâ, & pietate verâ
Imbui Mellijo; animoque gaudie!
Sic eris tandem Patriæ saluti,
Et tibi lucro.

Avenâ modulabatur gracili

JOHANNES JOH. Wetterström
Junec. Smol.

Natalium splendore ingenio modestiaque
Ornatisissimo,

DN. ABRAHAMO MELLIN,
Fautor & Sympatriotæ, perquam dilecto,

Aureum illud Poëtarum dictum:

Propera nec te venturas differ in horas,

Qui non est hodiè, cras minus apius erit.

Hoc inquam Præstantissimum artiumq; liberalium laude undiquaque exornatissimum,

DN. MELLIN, nobis dieque secreta mente,

aquaq; trutinâ pensitasse, satis superque intelligo:

Propsterea nunc optimo ac maximo
Numine adspirante in arenam ascendere dis-

putatoriæ ac materiam sanè egregiam in
lucem proferre pergit, quibus ipsius laudatissi-

mis conatibus, favorem Jēbovæ adesse maxi-

me

me precor. De cetero tibi amicem gratulor,
mibiq; gaudeo ex intimis cordis radicibus,
quod ealem natum sum sympathetiam, qui se
non patitur, nec temporum malitia, nec lotus
& Zizanius inimici suffocari & obrui, sed in-
ter medias spinas animum ramen erigit in-
victum; Amantissime Sympatetora, iam rem-
pus letum adest, quo optimam messem exspe-
ctas, ob tuas nocturnas vigilias, quas non lu-
xuria, non ingurgitationibus dicasti, sed li-
terarum lucubrationi optimisq; studiis. Jam
agmen Musarum verticem Parnassi colentium,
preparatis corallis te expectat, quibus tuum
caput coronare velit, jam ornamentum, iam
voluntas parentum comitantur tuos labores;
Si recte examinas, non sunt labores, sed po-
tius honores. Sermonem iam clando meum,
lincolas has rudi minerva elaboratas serena
facie accipias obsecro, Deum astripotentem
supplicium venerabor suspiriis, velit te in an-
nos nestoreos superstitem conservare, & egre-
gios tuos conatus divino afflatu regere, quo
vergant in magni Numinis gloriam, in gau-
dium tuorum amicorum, & dulcissima patriæ
commodum.

Hæc scripsit manu quamvis frigente, ta-
men non animo, quem tuo nomi-
ni devovet,

NICOLAUS C. Siewall
Ienes. Smol.

Peregrinie Dn. Frater,

Non minima obstacula, Eos, qui scandunt ad honoris fastigia à cursu retrahere tentant; Qui montem naturā præruptum ascendere desiderat in ejus altitudinem non sanè nisi solā perseverantia ac affidua diligentia pervadere potest. Idem de Te dulcissime Frater sincerè dicere possum, quē varia impedimenta distraxerunt. Verum enim vero ista singula strenue superasti, adeo ut nunc Pindi culmen tangere divino fretus auspicio feliciter possis. Crede mihi, musæ tibi nunc viridem nectunt corollam, & pro vigiliis, largis te onerabunt præmiis. Vale.

*Ita Fratri suo Germano filio
quamvis crasso, animo tamen
prolixiori gratulari voluit.*

ISAACUS MELLIN,
Fusec. Smol.

Te voco

Ornatisima, literatissimo & politissimo
DN. ABRAHAMO MELLIN,

Amico suo singulariter dilecto,

TE voco felicem, mi præstantissime MELLIN
Tantus qui studiis invigilare cupit,
Aggressus curam METEORIS nempe adhibere.

Incepitis faveat, promoveatq; Deus!
Sic ideo gratulor latus tibi candide Amicos,
Quod sufferre queas hocce opus eximium.
Vtere, eo fause Divini nominis amplex
In laudes, Patriæ & commoda magna soli,
Sic tibi Grator Ovans, & vita temporalis longa,
Felicitas, nec non prospera quæq; precor.
Sinceri affectus & non fucati amoris cons
testandi ergo apposuit.

JOHANNES LILLANDER, Junc. Smol.

